

Tristo tisoč brezposelnih delavcev v Chicagu in New Yorku! Krize ni več?

Naročnina:
Amerika \$1.50 celo leto, 75c pol leta.
Evropa \$2.00 celo leto, \$1 pol leta.

Subscription Rates:
United States and Canada, \$1.50
a year, 75c half a year. Foreign
countries \$2 a year, \$1 half a year.

PROLETAREC

Entered as second-class matter, Dec. 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

"Delavci vseh dežela, združite se!"

LIST ZA INTERES DELAVSKEGA
A.
THIS PAPER IS DEVOTED
TO THE INTERESTS OF THE
WORKING CLASS.

Štev. 18. (No. 18)

Chicago, III., 14. januarja 1908.

Leto III. (Vol. III)

Dela in kruha brezposelnim!

Tužna je siška, katero nam razstavlja dan za dnevom delavski položaj.

Tisoče in tisoče delavev po stopu brez dela po ulicah ameriških mest, okrog tvornic, delavnic in rudnikov. Tisoče in tisoče zdravih žilavih rok čaka nestrno, kdaj se oglasti parna piščal v tvornici, pri rudniku, ki bo klicala brezposelne na delo.

Kdaj bo to? Kdaj se odpre delo s polnim parom? Kaj čakajo delodajaleci? To so pač vprašanja, ki polnijo skrbipolno glavo vsega brezposelca. Mučna vprašanja so to, kajti od nikoder ni jasnego odgovora; prizadeti ne morejo odgovoriti, a oni, ki so zakrivali to gospodarsko mizerijo, ki so delavec ohrapali kruha — oni mokerijo. Obljubuje se pač, toda prazne obljube ne morejo nasiliti lačnega delaveca. Kapitalisti, kateri so izlačili iz proletarjev milijone, lahko pasejo svoje trebuhe in čakajo, toda čakanje ne more brezposelne delave.

Nekaj je torej treba storiti. Dela je treba, pozitivnega dela, da se najde brezposelnim pot do zasluga v kruhu.

Brezposelniki delaveci v Cincinatiju, O., so mlini teden zahtevali od mestne uprave, da se jim najde delo pri ljudskih napravah in bili so uslušani. Tega sredstva bi se morali oprijeti delaveci tudi drugod. Za-

nemarjene ceste, ulice, parki, vo-

dovodni, javna in mesta posloplja-

so skoro v vsakem mestu. Povsod

bi se moralo dela za brezposelne

delavec, kjer bi trajalo začasno dokler se ne vrnejo bolji časi. Za-

lostna izkušnja nas uči, da vsako

mesto tega ne stori radovoljno,

zato jih je pa treba prisiliti.

Pred mimo imajo mestne avtoritete reš-

pekt, ki izvira največ iz strahu.

Ako se torej združijo brezposelni in demonstrirajo polnoštevilni,

nevdovom bodo želi uspeh.

To je za sedaj edina pot.

Ne prosim, temveč zahtevajmo,

energično zahtevajmo, da se

nam preskrbi delo in kruh!

Merodajni faktorji v mestnih upravah, v državnih upravah in končno v Washingtonu, kateri so se znali prikupiti delavskemu ljudstvu, ali boli rečeno, kateri so z bogatimi obljubami prevarili delavece, da so jih z svojimi glasovi posadili v krmilom, ti faktorji bi morali uvideti že prve dni gospodarske mizerije, da tripi vsled krize največji del prebivalstva — proletari. Ali ta prenasičena in rejena gospoda je slepa in gluba, kadar se gre za takov stvari. Drugače je, kadar je profit v nevarnosti. Poglejte samo kako je pričačila washingtonska vlada v milijoni dolarjev na pomoč bančnim spekulantom, ko jim je pretil pogin prve dni krize. Tako vladu skrbi za bogatino — za kapitaliste! Tako skrbi za profit! Zdaj pa, ko preti heda in pogin delavecem — ko se gre za življenja, ima naša vlačna samo "simpatije" do brezposelnih (tajnik Taft) — druženje ni.

Skrb za izboljšanje položaja zavisi torej od delavev samih. Armada brezposelnih mora v akcijo. Sjava sila do vremena! Stradati in poginjati sreda očite vsegadostnosti, bogastva in pri-

tolikem delu, kjer vsled zločinskih kapitalistov, počiva povsod naokoli, je način blaznosti. Ka-

pitalistična vlada, bodisi mestna, okrajna, država ali zvezina, mora nemudoma storiti najpotrebljene korake za omotitev brez-

poselnosti, ali naj pa sama sebi pripravi morebitne — posledice.

Dela in kruha brezposelnim! Tisoči in tisoči prostolarev, kateri so proizvodili Rockefellerjeve, Morganove, Harrimanove, Ar-

mourjeve in Marshal Field-ove

milijone, zahtevajo glaso in

energično dela in kruha! Dela je

dovolj! Čemu žakate vi gospo-

darji, rudnikov, tvornic in ma-

sin! Čemu tiščete krivljenje pri-

dobljena naturna bogastva pred

nedvomni in lačnimi?

Dela in kruha brezposelnim!

Naprej, sodrugi! Vedno naprej!

Socializem je alarm za postavne tatove in roparje.

Armada brezposelnih je armada mislecev. Misliš jih je naučila križa.

"Glas Svobode" pravi, da smo anarhisti. Prav! Ljubši so nam tudi anarhisti, kakor pa socialci Kondatove vrste.

Marsikteri delavec bode dirnega misliš pri prihodnjih volitvah, kakor je pred štirimi leti. Spomin na sedanje "počitnice" bo en glas več za socialiste.

Povejte mi samo en zakon, kjer je bil predložen in uveljavljen v korist delavstva! Ali so kdaj sužnjedržni naredili zakon v interesu svojih sužnjev?

Delaveci so lahko brez kapitalistov, dočim kapitalisti ne morejo biti brez delavev. Ali ni točas čas, da delaveci obračunajo s kapitalisti?

Noben človek ne goljufa drugače, kakor za profit; noben človek ne odobrava goljufije drugače, kakor za profit. Profit je fundament vsakega zločina in zločin bo eksistiral tako dolgo, dokler bodo profit-sistem.

Cloveška družba je podobna panju čebel. Producitveni stanovi in proletarski sploh so čebele, ktere letajo od zore do mraka in nosijo med. Kapitalisti so pa trotje, ki poskušajo med, brez da bi kaj delili in se trudili za njih. Pros s treti!

Zvezina armada in mornarica hirati na pomanjkanju moštva. Lepodaneči inserirati niti ustna agencija agentov ne more privabiti dovolj kandidatov za militarizem. Zmanjšenje časa! Mladenci si raje šečijo druzge kruha, kakor pa službo morilcev. Vse počasi bodo sprevideli proletarci, da kopljajo sami sebi grob, ko v sramotnih uniformah streljajo na svoje brate na komando onih, kateri enako izkorisčajo ubijalec in ubite.

United States Steel Corporation ali jeklarski trust naznanja, da njega čisti dobikev v I. 1907 znaša 160 milijonov dolarjev. Izvzemni bosse in druge uradnike, ki se znali prikupiti delavskemu ljudstvu, ali boli rečeno, kateri so z bogatimi obljubami prevarili delavece, da so jih z svojimi glasovi posadili v krmilom, ti faktorji bi morali uvideti že prve dni gospodarske mizerije, da tripi vsled krize največji del prebivalstva — proletari. Ali ta prenasičena in rejena gospoda je slepa in gluba, kadar se gre za takov stvari. Drugače je, kadar je profit v nevarnosti. Poglejte samo kako je pričačila washingtonska vlada v milijoni dolarjev na pomoč bančnim spekulantom, ko jim je pretil pogin prve dni krize. Tako vladu skrbi za bogatino — za kapitaliste! Tako skrbi za profit! Zdaj pa, ko preti heda in pogin delavecem — ko se gre za življenja, ima naša vlačna samo "simpatije" do brezposelnih (tajnik Taft) — druženje ni.

Ali misliš, da je Roosevelt, kjeri je prvolil, da smejo krožiti "Clearing House" bankove in poslal zvezne čete v Goldfield, da z bajonetom in svinec prisilijo rudoarje vzdruži na denar, ali misliš, da je on sprejet svojo plačo v tem denarju? Ne! Roosevelt in vsa njegova administracija je dobila nove žolte zlatnike iz zvezine blagajne. Za mezdne sužnje je dober "serip", a politične parate se mora plačati s čistim zlatom.

Dandanes imamo dve vrsti trampov (potepuhov): bogate in revne. Bogati tramp je milijonar in reven tramp je navadni brezdelni siromak, kateri zastonj trka na vratu prvega. Bogati tramp naredi revne tramp. Na vsakih 30.000 revnih trampov je en milijonar; živi in redi se na stroške prvih. Reven tramp je zančevan, prokljinjan, preganjajan in z masingerijo vseh postavil bi ga radi iztrebili raz povrači zemlje. Naobratno je bogati tramp član, spoštovan in hvaljen; nazovejo ga finančnega Napoleona, genija, razumnega moža, sol človeške družbe itd. Da ne bo torej revni trampov, treba je najprvo uničiti bogate trampe.

Na pomoč vdomav in sirotom umorjenih premogarjev!

V Pittsburghu, Pa., se je ustavil pomočni odbor, kjer ima namen skrbeti za vdomav in otroke ponesrečenih premogarjev v Darr premogokopu. V to svrhu se imajo nabirati prostovoljni delci, poviši ogorči poslušalec in jih razvzame za odpor. Dolžnost delavcev je sedaj, da pridejo na pomoč Steve Adamsu, katerga skusajo lastniki rudnikov uničiti na podlagi izmisljenih otožbo.

**SODRUGI, ZAPOMNITE SI:
NAŠE NAJBOLJE OROŽJE
PROTI KAPITALIZMU, JE SO-
CIALISTICO ČASOPISJE. IN
"PROLETAREC" JE JEDEN
TEH.**

Pravljeno bogastvo je tativna.

Sodrugi! Pripravljajte se za vodilno agitacijo!

Socializacija človeške družbe pomeni operacijo po dolgi mučni bolezni.

Proletareci, spominjajte se "Proletarev" v državah, zavrnih vedorih in na vsehseh.

Vojni tajnik Taft, reprezentant naše kapitalistične vlade, je imel 11. t. m. govor v Peoples Forumu v New Yorku. Govoril je seveda o krizi in brezposelnosti. Med besedami ga pa vpraša nek poslušalec: "Kaj mora storiti človek, ki je brez dela in v dežni stiski?" — "Bog vel! Do takih ljudi imam simpatije. Res je hudo, če človek hoče delati, a se nahaja v takem položaju, da kurirje z mesom in krvjo oznak 22.840 premogarjev, ki so bili zadnjih sedemdeset let umorjeni v premogovih jameh."

Petnajst milijonov delavev na še republike nima niti enega edinega zastopnika v Kongresu. Danavajt tisoč baukrirjev in petdeset tisoč advokatov ima pa vse zastopnike, kar jih je v Kongresu, oni pa so nadomestili v armadi brezposelnih. Malone vsako mesec v Združenih državah ima brezposlene; nekatera mesta jih imajo celo na stotine in tisoče. Niso pa všetki med prizadetimi, oni stavljajo delavce in drugi izvrševalci del na planem, ki ne morejo delati, radi slabega vremena in zime.

Časi brezposelnosti so najvidnejši, zavrstili so vse in najboljše stvari na svetu — za druge, a sam je lačen in raztrgan, je podoben onemu človeku, ki je preplaval čisto vodo zato, da se je na drugem bregu napisil — umazane mlake. Ali razumete, kaj se to pravi?

Delegati mirovne konference v Haagu so zborovali 127 dni; imeli so 317 banketov, kjer so stali \$523.000. Skratka: mirovna konference stane razne države preko tri milijone dolarjev. In kaj je storila dobrega konferenca? Absolutno nič! Bil je zavaden internacionalni "buncospil", kjer so skupaj sodelovali delavci in farmerji takoj po konferenčni zasedbi.

August Heinze, kralj bakra in bivši predsednik Mercantil National banke v New Yorku, je bil 8. t. m. obtožen po zvezini velepotri prestopka bančnih zakonov. Društvo je takoj storilo, da ne bo Novem letu povod "zavzano", saj bila bluff: in tudi v sedanjih poročilih kapitalističnih listov (tudi slovenskih!) o delavskem položaju ni nista ena detinjstvena.

39.000 brezposelnih v Chicago.

Zadnji teden se je še posrečilo podati govorom statističkom načinu število brezposelnih delavcev (strokovnih in navadnih), ki pohajajo po ulicah in okoli tvornic, delavnic, prodajalnic itd. v sredovnem mestu Chicago. Število je ogromno in skoraj nevrijetno: 138.950. To število je datiran z 10. januarjem. Vsi so se zbralo na rešenje mestu petičnično, da se lahko doseže samo enim potom. Snidimo se junij ob 10. uru dopoldne vsi in tudi ostali bratje in sestre, ki stradajo doma, na trgu pred sodnim poslopjem in korakujmo polnoštevilni do županije ter zahtevajmo dela in življenjskih sredstev.

To svet je bil burno pozdravljen in drugi dan, 10. jan., se je zbralo na rešenje mestu petičnično, da se lahko doseže samo enim potom. Snidimo se junij ob 10. uru dopoldne vsi in tudi ostali bratje in sestre, ki stradajo doma, na trgu pred sodnim poslopjem in korakujmo polnoštevilni do županije ter zahtevajmo dela in življenjskih sredstev.

Delegati mirovne konference v Haagu so zborovali 127 dni; imeli so 317 banketov, kjer so stali \$523.000. Skratka: mirovna konference stane razne države preko tri milijone dolarjev. In kaj je storila dobrega konferenca? Absolutno nič! Bil je zavaden internationalni "buncospil", kjer so skupaj sodelovali delavci in drugi izvrševalci.

Ali je bil zavaden?

Osrednji odbor združenih delavskih unij v New Yorku poroča, da je po skrbnem računu v tem mestu 160.000 brezposelnih delavcev vseh strošk.

Odpuščanje delavcev.

Iz Illinois Central železnic je odšovila na svojih progah 4000 delavcev deloma radi gospodarske krize deloma pa tudi vseh strošk tega, kar je vseh zime postal delo na prostem nemogče.

160.000 v New Yorku.

Osrednji odbor združenih delavskih unij v New Yorku poroča, da je po skrbnem računu v tem mestu 160.000 brezposelnih delavcev vseh strošk.

Pričetek dela.

V Johnstownu, Pa., započelo tri Cambridge Steel Co., kjer je vsak delavec delil zvezni delni odslovljil 4000 mož.

Istotako započelo tudi Jones & Laughlin Steel Co. v Pittsburghu, Pa.

V jolietski Illinois Steel jeklarni je 2. t. m. dobil zvezni delni odslovljil 2500 mož.

"PROLETAREC."

List za interese delavskega

judovca.

IZHAJA VASKI TOREK

Lastnik in izdajatelj:

Jugoslovanska delavska tiskovna družba

v Chicago, III.

Naročnina: Za Ameriko \$1.50 za celo leto, \$0.75 za pol leta.

Za Evropo \$1 za celo leto, \$0.50 za pol leta.

Oglas po dogovoru. Pri upravnem biroku

za poslovne nasebnosti tudi STARI naslov.

Subscription rates: United States and Canada, \$1.50 a year, \$0.75 for half year. Foreign countries, \$1 a year, \$0.50 for half year.

ADVERTISING RATES ON AGREEMENT.

NASLOV (ADDRESS):

"PROLETAREC",

587 So. Center Ave., Chicago, III.

231

LETO AGITACIJE.

Piše F. P. Drskar.

Tekoče leto bo leto posebne agitacije v zgodovini socialistične gibanja v Ameriki.

Ze pa let sem se pripravlja stranka, da napreje letos vse sile, da izkoristi vse moči, ki jih ima na razpolago, v uspešnejši izid predsedniških volitev v jeseni.

Na vseh koncih in krajih Amerike se pripravljajo gigantične akcije v svetu sistematične agitacije.

Predavanja, javni ljudski shodi, poučeni govorji, ustanavljanje socialističnih časopisov — maleone vsakega naroda posebej — tvori kolosalno delo v politični borbi prihodnjih predsedniških volitev.

Nobena politična stranka na svetu še ni začela take akcije. Koncentrirano delo politično in gospodarsko organiziranega delavstva nastopa svoje zgodovinsko leto — leto neizprosnega moralčnegaja boja napram kapitalističnemu proizvajjalnemu sistemu. Od pacificnega obrežja pa do atlantskega morja, od Rocky gor pa do Paname je čuti samo en glas — glas socialističnega odrastva.

Med gibanjem je opažati profesorje, zdravnike, pravdajnike, delave in obrtnike. In čedalje več je te inteligencije, in vedno se mnogi armada socialističnih idej. Vse se giblje ... raste. Velike množice stope okoli oratorjev in vse poslužno pozno. Tam stoji Kitajec poleg Japonev, Filipinec poleg Kubancev, Turak poleg Albancev, Gri poleg Taljana, Francoz, Nemec, Anglež, Irc, Rus, Bolgar, Srb, Hrvat, Slovence, Čeh, Poljak, Madžar, Škandinavec, Hebrejec, Rumunec, Afrikanec in vsi imajo ene in iste načrte: kako bi pridobili čim več pristašev za socialistizem v letu 1908, ko se bodo šteli glasovi, ki odločujejo osude deželi.

V domovini imamo Etbin Kristan, enega najboljših govorikov in pravljiteljev socialistične stranke v Avstriji. Sodrog Kristan govor — kakor mi je znano — tudi hrvatski; kaj bolj primernega si torej ne moremo misliti. Slovenci in Hrvati v Ameriki potrebujejo enti enkrat krepke besede in nekaj znanstvenih predavanj o socialistizmu. In organizacije naloga je, da v sporazumu skupne ameriške socialistične stranke tacerja oratorja preskrbi.

Slovenski in hrvatski proletarij v Ameriki potrebuje in zahteva iste duševne hrane, kakor jo ima proletarij doma. Ker pa te hrane razmeroma ni tukaj, jo je treba dobiti vsaj za kratko dobo semkaj. Vzemimo, da pride Kristan semkaj v avgustu in ostane tukaj do sreda novembra, ko se zavrne predsedniške volitve. Posimismo, koliko agitatorjev dela bi se storilo v tistih 3 mesecih. To bo gotovo priznal vsak, kdor je bil kdaj na shodu in slišal krepke besede. Imamo dovolj polja za agitacijo; in mnogo laglje bo sedaj voditi agitacijo, ko imamo že nekaj organiziranih klubov, kot kdaj popr. Samo v Chicagu in okolici t. so. Chicago, Pullman, Aurora, Waukegan, Joliet in Milwaukee živi nad 19.000 Slovencev in nad 28.000 Hrvatov, ktere je treba privesti na shod!

V Chicagu bi se razvila v tem slučaju taka agitacija, da nikdar prej take. Največja dvorana v Chicagu je lahko premajhna, če se količaj agitira za tak shod. Kakor v Chicagu in okolici tako je tudi po drugih krajih — dela dovolj. Na pr. Cleveland, Pueblo, New York, Pittsburgh, Allegheny itd. Tak agitator pa bi na stal okoli 400 tolarjev. Sedaj nastane uprašanje, kje dobiti sveto.

Nemaram naštrevati poto do sredstev, rečem pa, da je ta sveta odvisna od naše volje in pa od gospodarskih razmer. Vsekakor bi se svota dobila. Vsakejko naj bi prevzel socialistični klub v Chicagu ali pa ekskurziva jugoslov. soc. Zveze v Ameriki. V ta namen naj bi se izvolil poseben odbor, ki naj bi pripravil vse potrebno v ta namen.

Sugestiram, da se so klub v Chicagu takoj pri prihodnjem zasedanju bavi o tem. Čas je kratek in če se sklene, da se povabi poročevalcev iz domovine, je treba, da se to prej ko mogoče storiti. Če se nam ta akcija obnese, imamo slovenski in hrvatski delave v Ameriki beležiti nov korak v zgodovini slov.-hrvatskega socialistične gibanja v Ameriki, zajedno pa si pridobimo več zaupanja pri drugih narodih.

Pokažimo, da smo narod, ki ima v sebi življenje! Naprej za socialistizem!!

ZAKAJ NE DELAMO?

Še pred tremi meseci so parne piščalke tvornic in premogokopov tulile svoje žalostne glasove v svet in klicale delave na delo, saj je bila noč prekratka, da bi jih nadomestili njih izčrpane moči. Čmerni so hodili na delo, pa včas temu so šli. Vedeni so, neko ne delajo, da nimajo kaj jesti. Kapitalisti jim ne plačajo več, kakor toliko, kar neobhodno potrebujejo za nadomestitev svojih porabljениh delavnih sil.

In danes? Danes se oglašajo parne piščalke letupatam, vabe delave na delo, dasi so kapitalistični listi trdili smelo, da se prične po novem letu delati s polnim parom, da je gospodarska kriza proč. Brezposelni delave pojavajo trumpona po ulicah, prezabavoči in iskrajoči dela.

Zavertnik Jože

NIKOLAJ ČAJKOVSKI

Črta. Spisal Victor Robinson.

Pred šestimi meseci videl sem starega moža na govorniškem odru. Bila je že polnoč. Vslužbeni so nemirno tekali semintje, pobiral so stole z odra in spustili zastor. Delali so pa to v velikem ropotom, kajti bilo je že pozno. Toda ves ta ropot ni motil sivo-lasega moža; stopil je kraj odra pred zastor in govoril z močnim glasom. Njegov častljiv, sivo-bradat obraz je plamenel; njegov glas je trepetal, a ne v sled onemogočnosti, temveč navdušenja; roke so se mu tresle, toda radi razburjenja, ne v sled starosti. Eno besedo je naglašal pogostoma. Bila je beseda: svoboda — katera druga beseda je bolj potreben.

Stavki se glase: "Štrajkovi se postajali nestrenni, zato so bili vedno bolj nasilni proti delavcem, ki so delali. Zgodilo se je, da so se moralni ti z moži braniti proti napadalcem."

Delave, ki so stavkali, so postajali nestrenni, podli skebjé, ki so svoje brate boreče se za boljšo bodočnost napadli za hrbotom, so se moralni pa braniti z noži. Tako modrijo socialistični tekniki.

Ali se ne pravi temu: denuncirati stavkujoče delave napram slovenski javnosti v Ameriki in zagovarjati stavkovake (složbe), ki imajo na svojem čelu pečat Južne Iškarjot.

Kaj takega je zmožen le Socialistični teknik, ne pa kak socialistični list.

"Ljudje, ki so največ škode napravili pri S. N. P. J. se sedaj za hrbotom za njih potegnjujo", takoj pripovedoval socialistični teknik v zadnjih številkih.

Upam, da noben član S. N. P. J. ni tako mašen, da misli, da so to netoico hoteli zadeti tistega, ki se smatra mučenika in je kot tak

PROLETAREC

vseh gospodarskih križ, brez posebnosti in vse delavčeve bede. Delave volijo se danes kapitaliste in njih klapse v vse postavljene zastope. S tem podpirajo delave zasebno lastnino, osredotočeno na kapitala v rokah posameznikov. Noban kapitalist ali njih zastopnik ne bo delal na to v postavljajem zastope, da se kapitaliste razstavi, in se vrne njih imetek ljudstvu kot aplošna last, katerega so preje ljudstvu vsele postavljeno potom.

Cajkovski je danes v trednjavi Petropavlovec. Ta luhuna terora je požrla več zvišenih karakterjev, več mislecev in bojevnikov za svobodo, kakor kateri druga ječa, ki jih zidajo za prijatelje svobode. Naštejem vam jih lahko na stotine in vsakteri iz med teh je storil več za človeštvo, kakor pa na stotine onih, ki jim postavljajo spomenike in kujejo verze . . .

Sivolascem revolucionarju se je spomnila želja: prišel je k svojim otrokom — otrokom-mučenikom v petropavlovecu.

O, oče ruske revolucije! Večer svojega življenja bi moral spremljati v svitu solince. Preživeti bi ga moral med ljubečimi prijatelji, kje v mirnem domu sredi prijetnega gaja. Zadovoljen bi moral biti, srečen in svoboden. Tako pa zdihujeta zakovan v onem grobu živil mrljev, kjer noge ne vzdrže človeka — kjer otpreme jezik, a tripijo za svobodo vneta sreca!

Oče revolucije, klonil boš med svojimi otroci!

Srečno, oče! Oče, s solzami v očeh in ljubezni v sreču do nas tlačenih, srečno!

Oče! S željo, da plamen tvojih velikih idej vname nas in gori v nas, ti kličemo: srečno, srečno!!!

ŠČIPALICE.

Imenitno se nas potolkli socialisti. Noben jezuit, ki je bil edikovan sprva redom v školastiki in kaznički, bi se ne bil boljše odrezal.

Res, mi smo smo tepeci, ker pravimo, da **sociace** ne pomeni, kar znamenja beseda socialist. Vsaj tako trdijo "ščipeni" gospodje okoli "Glas Svobode". Ker ta "veličena" gospoda tako trdi, mora vsaj navidezno biti tako.

V starem kraju imamo socialistično demokratijo. Tako nas také socialisti. Ker pa imamo v starem kraju socialistično demokratijo, v tem moramo skrbeti, da svoje brezbrinjene tovariše pridobimo za politično in gospodarsko organizacijo. To mora biti cilj vseh zavedenih delavev, ako neomočno pristopi dela od tvornice do tvornice, prezbati in gledati kako naša deca počasi gladu umira, ker smo vse gospodarske krize brez dela.

Judžovanje nam ne pomaga. Le delo, resno agitatorje, lahko pomogni naše vrste, zruši današnji gospodarski nered, nam prinesi politično in gospodarsko svobodo — enako za vse.

Le od nas je odvisno, da odstranimo gospodarski red, ki prouzroči gospodarske krize, bedo in siromaštvo.

Zatorej na agitacijsko delo tovarisi — delave, da se tak nerde zruši.

ZAKAJ NE DELAMO?

Še pred tremi meseci so parne piščalke tvornic in premogokopov tulile svoje žalostne glasove v svet in klicale delave na delo, saj je bila noč prekratka, da bi jih nadomestili njih izčrpane moči. Čmerni so hodili na delo, pa včas temu so šli. Vedeni so, neko ne delajo, da nimajo kaj jesti. Kapitalisti jim ne plačajo več, kakor toliko, kar neobhodno potrebujejo za nadomestitev svojih porabljениh delavnih sil.

In danes? Danes se oglašajo parne piščalke letupatam, vabe delave na delo, dasi so kapitalistični listi trdili smelo, da se prične po novem letu delati s polnim parom, da je gospodarska kriza proč.

Brezposelni delave pojavajo trumpona po ulicah, prezabavoči in iskrajoči dela.

Zavertnik Jože

NIKOLAJ ČAJKOVSKI

Črta. Spisal Victor Robinson.

Pred šestimi meseci videl sem starega moža na govorniškem odru. Bila je že polnoč. Vslužbeni so nemirno tekali semintje, pobiral so stole z odra in spustili zastor. Delali so pa to v velikem ropotom, kajti bilo je že pozno. Toda ves ta ropot ni motil sivo-lasega moža; stopil je kraj odra pred zastor in govoril z močnim glasom. Njegov častljiv, sivo-bradat obraz je plamenel; njegov glas je trepetal, a ne v sled onemogočnosti, temveč navdušenja; roke so se mu tresle, toda radi razburjenja, ne v sled starosti. Eno besedo je naglašal pogostoma. Bila je beseda: svoboda — katera druga beseda je bolj potreben.

Stavki se glase: "Štrajkovi se postajali nestrenni, zato so bili vedno bolj nasilni proti delavcem, ki so delali. Zgodilo se je, da so se moralni ti z moži braniti proti napadalcem."

Delave, ki so stavkali, so postajali nestrenni, podli skebjé, ki so svoje brate boreče se za boljšo bodočnost napadli za hrbotom, so se moralni pa braniti z noži. Tako modrijo socialistični tekniki.

Ali je resna to? Ali moramo res tako živeti kakor hočejo plačodajale — gospodarji? Ali so res plačodajale naši gospodarji?

Prvi trenutek misli vsak delave, ki je prelen misli s svojimi možgani, da je to resna. Saj naštezno se mu dozdeva, da ne more biti drugače. Vendar pa temu ni tako!

Mi smo brez dela, ker sami takoj hočemo. Mi imamo gospodarske krize, ker jih delave sami hočemo imeti. Mi prezbajoči isčrpali.

Znani so prezbajoči, "svobodo. Znam, da je bil pod imenom — imenom, kakoršnega zaslubi le možnjegov del — "oče ruske revolucije".

V Rusiji je zrasla druga generacija odkar jo je zapustil Čajkovski. Ampak to so njegovi otroci. In na stare dni se je re-

voltal po Clevelandu in drugod. Mi ne verjamemo v to. Za to prosimo, da bi se skozičive objavili v približnji številki z imeni in opisom zločin, katerega so zvršili v jednoti.

"Glas Svobode" zopet denuncia. Socialiste imenuje anarhist. Pridružil se je "Hrvatski Zastav". Gliga vključi striha!

Casnikarska poštenost v "Glas Svobode" se v tem najbolj zreali, da so prihobili depis Klobučarja, stvaren dopis sodruga Šimena Kavčiča pa vrgli v koš.

Bum! bum! je pel reklamni boben v "Glas Svobode" za prodajo delnic. S svojo skromno pa-meto smo mislili, da so delnice za vse na prodaj. Vprašali smo, kdo so **odborniki te družbe**.

Ali mesto stvarnega odgovora smo pa dobili odgovor: **Vam nič man gre!**

Mi pa vseeno mislimo, da nam man gre in da ne kupimo delnice, dokler ne bomo čitali imena odbornikov "Glas Svobode Co." v "Glas Svobode". Delnice so postavljene za vse na trgu in vsakodobno imajo vrednost.

Zadnji "Glas Svobode" grozi nekemu gospodu ali sodružnu — mi ne vemo kdo je, ker ni zapisano ime; ne izpostavljajte se na vroče solnce, ker imate preveč masla na glavi.

Res, imenitno! Zakaj "Glas Svobode" ne pove imena in grehe dotičnega sodruga ali gospoda, saj ga uredujejo sami pošteni časnikarji??

Ej, takij revolver žurnalistični manevri so izgubili svojo privlačno silo.

— Res je to: **Kdor ni z nam. Že proti nam.** To je geslo socialistov.

Res, mi smo smo tepeci, ker pravimo, da **sociace** ne pomeni, kar znamenja beseda socialist. Vsaj tako trdijo "ščipeni" gospodje okoli "Glas Svobode".

Res, mi smo smo tepeci, ker pravimo, da **sociace** ne pomeni, kar znamenja beseda socialist. Vsaj tako trdijo "ščipeni" gospodje okoli "Glas Svobode".

Stranka.

JUGOSLOVANSKA SOCIALISTIČNA ZVEZA
s sedežem v Chicagi, Ill.

Jugoslovanski socialistični klub št. 1, Chicagi, Ill. Anton Prešern, predsednik; Frank Podlipce, fin. tajnik. Klub ima svoje redne mesečne seje vsako zadnjo soboto v mesecu v prostorih sodr. Fr. Mladič, 587 So. Center Ave.

Slovenski socialistični klub št. 2, Glencoe, O., Ignac Žlembagar, predsednik; Ivan Kravček, tajnik.

Jugoslovanski socialistični klub št. 3, Conzmaugh, Pa. Frank Podboj, predsednik; Štefan Zabrič, tajnik.

Jugoslovanski socialistični klub št. 4, La Salle, Ill. Jos Bratkovčič, predsednik; Valentim Potisek, tajnik.

Vsa poročila in dopisi socialističnih klubov, kakor tudi posameznih sodrugov, tičeči se socialistične strank, se naj pošljajo glavnemu tajniku. John Petrič, 718 W. 19th St., Chicagi, Ill.

FINANČNO POREOČILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE OD 20. JUNIJA DO 1. DECEMBRA 1907.

Bilanca 20. jun. 1907 \$8.55

Dohodki:

Oglasni v "Proletarecu"	\$122.15
Naročnina	51.22
Lista v podporo	6.30
Mesčni prispevki	3.46
Skupšček za brošure	2.00

Skupaj \$193.68

Stroški:

Znamke, dopisnice, ekspedicija	\$14.57
--------------------------------	---------

Provizija od naročnic in člankov 9.00

Tisk lista 105.00

Poravna dolga na sodniških stroških 26.15

Upravnštvo 1.75

Založba Jugoslov. Del. Tisk. Družbi 24.11

Skupaj \$180.58

Dohodki \$193.68

Stroški \$180.58

Cisti ostanek \$13.10

Fr. Podlipce John Petrič predsednik tajnik.

Nadzorovalni odbor: I. Sraub Joe More Jos. Ječmenjak.

Klub, štev. 5.

Sodrugi v Claridge, Pa. so ustanovili slovenski socialistični klub "Bodenost" in "oficijelno naznani" njegov pristop k Jugosl. Soc. Zvezi v Chicagi. Zvezza ga je sprejela kot skupino številka 5. Klub se je ustanoval z devetimi člani. Sodrug John Battie, Box 487, je začasni tajnik in blagajnik.

Novi klub veselo pozdravljamemo in mu želimo mnogo uspeha.

Pozor sodruži!

Radi veselice dne 25. jan. vrati se redna mesečna seja jugoslovenskega socialističnega kluba v nedelje dne 19. januarja ob 2. uri popoldne v naših prostorih pri sodr. Fr. Mladiču, Center ave. in 18th st. Sodrugi se na to skrbno opozarjajo in obenem vabijo, da se vdeleži te seje polnoštevno, kajti na dnevnem redu je volitev osrednje ekskurzive Jugosl. Socialistične Zveze in druge važne stvari.

Frank Podlipce, tajnik. Sodrugi v La Salle, Ill. in naši "socialci".

Od sodrugov pri Jugoslovenskem socialističnem klubu št. 4 v La Salle, Ill., nam je dosegla sledenca:

RESOLUCIJA.

Sprejelo dejstva, da "Glas Svobode", svobodomisleni teknik v Chicago, Ill., v svoji zadnji številki z dne 3. jan. 1908 objavlja "Navodila za organiziranje klubov", kar ima gotovo svoje sebečne namene, mi slovenski socialisti, zbrani v skupini štev. 4 Jugoslavenske Socialistične Zveze v Ameriki, v La Salle, Ill., na svoji današnji seji dne 5. jan. 1908 strogo obozorno to dejstvo:

1.) kot nekrektno in nam Slovencem neumljivo in nepremerno;

2.) kot preračunano vsiljivo, ki vsled tega ni na mestu, kajti mi organizirani slovenski socialisti v Ameriki imamo svoje glasilo "Proletareca", katerega poznamo kot edini slovenski socialistični list v Ameriki in se oziramo le na njegova navodila.

Nadalje soglasno zaključujemo, da se ta naša resolucija obelodani v našem glasilu "Proletareca".

Pečat. Jos. Bratkovčič, pred.

Val. Potisek, tajnik.

"Ni temu temveč ignoranca!" Shakespeare.

Spoštni pregled.

Izšla je druga številka "Radničke Straže". Vzbrina je nad vse zanimiva; reči moramo, da list napreduje z vsako številko. Da je "Radnička Straž" dober pojaz med hrvatskimi delavci, dokazuje že to, kako stupremo so jo napadli takoj po porodu nekateri hrvatski dobitčarski listi. To je dobro — kajti o nevražem pojavi na časnikarskem polju sploh nihče ne govori. Mi ponovno priporočamo "Radničko Stražo", tudi slovenskim sodrugo, prvič iz razloga: socialistično časopisje socialistom, drugič pa, da pomorem hrvatskim sodrugo pri njih sveti nalogi: širiti razredno zavednost med hrvatskimi delavci. Vsek sodrug agitator, ki prejme pod zavitkom več izvod "Radničke Straže", je na prošen, da iste razdeli med hrvatske delave v svoji bližini. Dajte hrvatskim tovaršem "Radničko Stražo" in nagovarjajte jih, da si naroče ta prskoristni list.

"Appeal to Reason", socialistični tednik v Girardu, Kans., je dosegel rekord s svojo povprečno cirkulacijo v minjem letu. Ista preseza cirkulacijo vseh tudi najvišjih kapitalističnih dnevnikov na zapadnem kontinentu. Povprečna eirkulacija "Appeal to Reason-a" l. 1907 je bila 444.285. Za njim pride newyorski "World" s 420.949 naročnik, časnika "Tribune" s 317.607, "Buletin" v Philadelphiji, Pa., z 252.026, čikaški "Record-Herald" z 220.131 naročnik itd. Danes ima "Appeal to Reason" 306.867 plačujočih naročnikov. Američki socialisti smo lahko ponosni na ta list.

— V Trstu je pričel izhajati s 3. januarjem "Delavski list", glasilo slovenskih socialistov na Primorskem. Izhaja bo tedensko.

REVOLUCIJONARNO GIBA NJE V AZLI.

Dani se tudi v starji zaslužnjeni Aziji. Azijatski proletariat, tlačen in izkoriscen do mozga po svojih žoltoknjih, kakor tudi evropskih tarih, si je zaželeti svobode. Brezpravni azijatski proletariat stopa na fronto po vzgledu zavednih proletarjev drugih dežel in zahteva, kar mu gre po naravnem pravu.

Kakor se poroča angleškemu strankemu časopisu, poročila se je nedavno v Aziji velika organizacija, v kateri si podajojo roke revolucionarji iz Japonske, Kitajske, Koreje, Indije, Siam in Filipinov. Organizacija se imenuje "Azijatsko humanitarno bratstvo" in je deloma tajna. Začetniki te organizacije so venušni dijaki iz gori omenjenih krajev, ki so obiskovali šole v Tokiju na Japonskem. Že več mesecov se obiskovali ti dijaki socialistična predavanja dveh japonskih sodrugov. Tošikiho Sakai-a in K. Jamakave v Tokiju. Rezultat je bil, da so se ti dijaki v kratkem času vneli za socialistične ideje, da so postali goreči socialisti in jeli skrivaj in javno propagirati za socializem. Družba mladih oratorjev je rastla; pričudilo se jim je mnogo proletarjev in inteligentnih ljudi. Prisili so tajne in očete shode in se stanke in plod teh shodov je "Azijatsko humanitarno bratstvo".

Organizacija "Azijatsko humanitarno bratstvo" ima dalekosežen, a zvišen namen: revolucionirati celo Azijo in tem potom osvoboditi ondotni proletariat iz pod imperializma in kapitalizma.

To veliko revolucionarno gibanje pa ne vodijo samo socialistični temveč vsi radikalni elementi, ki se strinjajo z idejami političnega in gospodarskega preobrašanja v Aziji. Japonska, katera daje radikalcem malo več svobode, kakor ostale države na Iztoku, bude za te revolucionarje druga Sjeverna Kitajska. Kitajski člani "Azijatskega humanitarnega bratstva" so že začeli izdajati dvoje glasil, "Mimpao" za moške in "Tien Je" za ženske. Oba lista se tiskata na Japonskem in skrivaj razpošiljata po vsej Kitajski. Čitajo ju tudi kitajski dijaki. Pisatelji krog tih listov so tudi že prevedli iz japonskega na kitajski jezik Markov in Engelsov "Komunistični manifest" in več drugih socialističnih knjig.

"Azijatsko humanitarno bratstvo" nima nikakega obdora: vsak član ima enake pravice oddelovati v organizaciji in dolžnost delati po vseh močeh, da se zapičete ideje vresničijo. Glavne sedišča tudi nudi njih: pa pa ima organizacija v več krajih svoje poročevalne urade. Taka središča so v Tokio, Bombaji, v Filipinih, v par mestih na Kitajskem in v Ameriki.

Nadalje soglasno zaključujemo, da se ta naša resolucija obelodani v našem glasilu "Proletareca".

Pečat. Jos. Bratkovčič, pred. Val. Potisek, tajnik.

"Ni temu temveč ignoranca!" Shakespeare.

Agitatoričen del.

Sledenca sodruge zastopnike priporočamo delavcem, kteri so v njihovem obližju. Pooblaščeni so pobirati naročnino in oglaz za "Proletareca" ter prodajati delnice za Jugoslovansko delavsko tiskovno družbo:

John Kravček, Box 101, Glenoe, O.

Valentin Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

Vladimir Potisek, 1231 Main St., La Salle, Ill.

John Dejak, 1385 E. 39th St., N. E. Cleveland, O.

John Žigon, Box 140 Cone-maugh, Pa.

Dominik Petrič, Louisville, Colo.

John Medved, Box 33, Cumberland, Wyo.

Joe Debevc, 4620 Humboldt st., Denver, Colo.

NIHILIST.

Povest iz ruske revolucije.

Spisal V. T. J. Zavorič Feodorov.

(Nedelja, 15. jan.)

Male trenutkov nato stopi v sobo elegantno oblečen detektiv s vetrinijo sv. Jurija prisih. Nikdi ne bi mislil, da je ta elegantni človek, ki je mado preje plesal v dvorani, detektiv, dan črne komore ministra Sipjagina.

Ta gre minister iz sobe, a zanjim ditektiv, minister odpre vrata vrata na hodniku in v sobo stopijo minister, tajnik in detektiv.

Ostati pogleda Sipjagin Stjepanova in reče: "Vaše poročilo!"

"Gospod minister je stopil v plesno dvorano ob 11 uri in 5 minutah sem prejel službo od detektivov št. 107, ki je spremjal gospoda ministra iz carjevega kabinta v uniformi polkovnika 6. kazalnice stotnje. Izmenila sva signale z rdečim trakom svojih vetrinj. Jez sem plesal drugo četvrtino z grofico Ano, udovo kneza Obeškega, gospod minister pa s krogom Alekandrom Aleksandrovičem. Nam nasproti je plesal grof Aleksander Vladimirovič s skrogi francoskega poslanika. Ko je gospod minister odšel z generalom Dragomirovom v bife, sem ga spremjal. Vi ste sedeli v naslednjem pod silko carice Katerine. Jez sem jedel hladno pecivo in sem si zamaloč umazal frak, da sem nacelil daje ostati v bifeju. Nekoliko ni bilo nikogar. Sluge so opazovali plas; zavese na oknih so bile mirne, nikjer nič sumljivega; ko je eksedanca odšla, spremjal sem jo do vrata, kjer je stopila v službo grofica Vujo, detektiv št. 6."

"Dobro! Idite!" — reče Sipjagin.

Kmalu pride v sobo detektiv št. 6. grofica Vujo, Marija Tolovra, najzajednejšji detektiv črne komore. Bila je oblečena v elegantno obleko iz mrlje svile; a na prsih je imela tri trakce, veliki križ reda sv. Ane.

"Gospod minister je zapustil bife z generalom Dragomirovom, tam sem prejel službo od detektivov št. 31. Skoro nato: je stopil iz bifeja človek star kakih 40 let, črni kap, v črnih breri ter izpustil kakor sluhajoč na tla listek. Pazu sem ga motrila; skoro sem videla na tleh več takih listkov. Neznanec gre skozi goste vrste plesoval do grofa Aleksandra Vladimiroviča-Kurjkova in mu reče: "Zvez," na kar grof odvrne "Lovec!" Čez malo časa se obazguje. S signali sram ukazala detektivom št. 43 in 109, da jima sledi.

"Dobro!", reče minister in pomigne z roko, nataj Vujo in reče: "Nato pa zaukaže: "Poščelite mi se po policiji!"

Polkovnik Subotič-Dejanov stopi v sobo.

"Ukazite, da se aretira grof Aleksander Vladimirovič in vse ozi, ki bodo pri njem! Odpeljite jih v posamezne zapore. O stavari ne govorite ničesar! Da ne bi zbludila aretacija grofa poznameti, objavite jutri v policijskem izvestju, da je grof nemudno odpovedan v Odessi. Pazite, da ujamete žive! Glejte, da se ne bo rabilo orozja. Raport pričakujem ob starih zjutraj v ministerstvu!"

Sipjaginov zapoved je bila letatrica a fuzna. Vsa tajna policija je šla na lov na nihiliste: minister pa se je vrnil zoperi v plesno dvorano, kjer se je nekaj časa pogovarjal s carjem; niti z eno besedo ali kretnjo se ni izdal. Vendar je, da je car razburljiv, preveč bi ga preplašil, zato je za sedaj raje še močel.

Sam se pa ni bil ničesar.

Okoli 3. ure zjutraj vidiča car v svoje sobane, minister pa sede na vori in se odpeljuje po mostu sv. Jurija. Ko zavijejo odči ogla, se konči spust v dir proti ministerju: minister gre v svoj kabinet, da tam izbere raport policije.

Ke je neznanec stopil skozi vrata, je odšel po zapuščenem vratu proti mudi med drevojem stojedi kolbi. Ko potrušči kolbi na vrata, stopi predenj človek v črnom plasenu z masko na obrazu in mešem v roki.

"Zvez!" — reče neznanec.

"Lovec!" — odgovori črjav.

Neznanec stopi v kolbi in vrz raz sebe plas. Svetilnik je osvetljivelja njegovo odločno in energično lice; bil je profesor kijevske univerze Ivan Mirovič Globovskij, ki je bil odpuščen radi sodelovanja pri dijskih nemirih. Ušel je v Švico; čez tri meseca se je skrivaj vrnit v domovino z učenom glavnega revolucionarja odbora, da se mora ubiti Sipjagin kot prvočestitel nemirov v Rusiji. Tri dni je bil že v Petrogradi, a nikde ni vedel zunaj, dasiravno je vedno občeval z voditelji

nihilistov. Daneski ostaneck je bil skrbec, da se izreba morilec Sipjagin. Globovski se je nadalno sredil s sv. Jim preganjam, teda, da se ni premagal, bil v danes v roki policeje, in ves načrt bi bil splaval po vodi.

V črno tapecirani sobi je stala na sredi črna miza, a na nji dolga črna krsta; na pokrovu krste so bili navskrbi položene človeške kosti in lobanja; ob krsti pa žaga vissa. Tiho ko v grobniči je bilo v sobi, dasiravno je sedel okoli mizice dvanadstajset oseb. Globovski sede na odmenjeni mu prostor. Dva prostora sta bila skozi prizore.

Za čas, da prideva oni viva, soglejmo si nekaj reči na zatoči.

Tu je sedel vojaški zdravnik Pojak Blaženj, sin ugledne poljske št. 107; oče mu je umrl kot pravzamec v Sibiriji, mati pa je bila občena na jesenih letoh, ker je angleško kraljevo posloval v posel. V Petrogradi vsi ječi že v mizici. K. e Blaženj, zahteval truplo sv. Janeza, "vih, jeli je umrla karavne snart, olupili so ga iz službe; sed je v tujino, pred par dnevi pa se je tajno vrnil v Petrograd. P. leg ujega v sedel starce s sivo brado, bil je trgovec Baumvoller iz Finske, pregnan je bil v Sibirijo, ker je v finskem zboru zahteval, da se naj spostavlja finska avtonomija. Zbežil je in se natihoma vrnil v Petrograd. Na tevi sitnici sta dve stoli prazni; tu sedi Globovski, zraven njega mlad žid Jakob Sehel. Poleg žida sedi dame, stara ljudka 40 let. To je žena polkovnika Romaniča, ki je bil degradiran in obsojen na smrt, a neki dan so ga mali metvega v postelji. Policeja je pozno motrila grobo Marto, ki je živila v Curihu s hčerkjo, pri njej so zbirali nihilisti. Drugi člani družbe niso bili tako znani, a bili so vsi nihilisti, sovražniki ministra Sipjagina.

Točno o počasi se odprl vrat in v sobo stopi Aleksander Vladimirovič in zaklicuje: "Nikita Nikoforovič!

"Kaj je?" — reče Sipjagin.

"Deni predava v malho!" — je prosil Stanislav.

"Mrtvi na duši, dvignite se s temes!"

Vsi vstanejo, a grof nadljudi:

"Zbrali smo se danes okliki očetuji domovine mi, ki mislimo, da je naša doba umrla! Taka je naša domovina, kakor okostnica v taki rukvi! Samo na grobrišču želimo, da bo imel več časa, da nas zaselejmo! Sodba je sklenjena in čimprej jo moramo izvršiti!"

Nikita nadaljuje: "Sovražniki domovine zoperi šejo prilike, da bi nas uničili! Grobar Sipjagin pripravlja kome svobodi finški. Namesto dobrohotnega sedanjega guvernerja poslije na Finško okupira general Dragomirov. Mi vemo, da prinese baldži, ki bo živo padil strehe nad nami, in knato, da bo tolčel naše sinove. A ne pride, trebuje da, da bo grobniči in jaz približno na negovo smrt."

Visoko dvigne často in pije moko, namesto dajučo sosedu, ki istoka pokusi vino in zaklicje: "Jaz približno na negovo smrt!"

Cesta kroži okoli mize in številno vstavlja se ponovno iste besede.

Mirno, dostenjstveno, brez strasti se je izvrnila obsooba. Grof Vladimirovič zoperi šejo prilike, da bo zoperi naši sinove. A ne pride, trebuje da, da bo grobniči in jaz približno na negovo smrt."

Visoko dvigne často in pije moko, namesto dajučo sosedu, ki istoka pokusi vino in zaklicje: "Jaz približno na negovo smrt!"

Cesta kroži okoli mize in številno vstavlja se ponovno iste besede.

Mirno, dostenjstveno, brez strasti se je izvrnila obsooba. Grof Vladimirovič zoperi šejo prilike, da bo zoperi naši sinove. A ne pride, trebuje da, da bo grobniči in jaz približno na negovo smrt."

"Ne, ne, prijeti!" — je pričel Stanislav. "Ako bo treba bom stopil pred kralja Avgusta pri vojvodini, katerega je Karel odstavil in se zahvaljuje, da smo Kurpi naklestili Švede. Mi smo imeli tega lisjaka že v pasti; ajaj, pa pustili smo ga uteti. Rekel sem, da naj zgrabimo tega švedskega vraga in odvedemo k vojvodini!"

"Ne, ne, prijeti!" — je pričel Stanislav. "Ako bo treba bom stopil pred kralja Avgusta pri vojvodini, katerega je Karel odstavil in se zahvaljuje, da smo Kurpi naklestili Švede. Mi smo imeli tega lisjaka že v pasti; ajaj, pa pustili smo ga uteti. Rekel sem, da naj zgrabimo tega švedskega vraga in odvedemo k vojvodini!"

"Teremtemen!" — je klel Mađar. "Dobro sem spal. Kaj posmeni tudi?"

Gospodar je med tem govorom jezno ogledoval svojo puško, ker mi besede niso bile všeč. Rekel sem, da bi bila kruta.

"Utekel je," — je reklo Mađar.

"Utekel je," — je reklo Mađar.